

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4905	10 oktober 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 76/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

V

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4905 , d.d. 10 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
76/91

(Afgesloten 101100 OKT 1991)

Kroatië

Het gisteren gerapporteerde akkoord tussen de Kroatische autoriteiten en de lokale JNA-leiding over een staakt-het-vuren en de opheffing van alle blokkades in Dalmatië heeft aanvankelijk geleid tot een aanzienlijk afname in de gevechten. De federale marine hief de blokkade van de havenstad Zadar op. Er zijn echter nog geen aanwijzingen dat de Kroatische (para-)militaire organisaties het beleg van de installaties van de federale strijdkrachten (JNA) in Kroatië hebben opgegeven.

Gisteren nam echter het aantal incidenten geleidelijk weer toe. Zo werden hernieuwde gevechten gemeld uit een aantal omstreken plaatsen in Kroatië, zoals Pakrac, Sisak en Vukovar. Volgens de Kroatische radio was het initiatief daarbij uitgegaan van de federale strijdkrachten (JNA). Ook werd melding gemaakt van akties door Servische strijdgroepen tegen steden in Slavonië, waarop de Kroatische (para-)militaire organisaties een tegenoffensief zouden hebben ingezet. Daarnaast gaven de Kroatische media aan dat de JNA een door Kroaten bewoond dorp in de buurrepubliek Bosnië-Herzegovina had aangevallen. Deze melding kan echter niet bevestigd worden.

Deze incidenten hangen vermoedelijk mede samen met de onzekerheden en meningsverschillen die nog bestaan met betrekking tot de uitvoering van het jongste akkoord. Er zijn aanwijzingen dat elementen binnen de JNA van mening zijn dat er te veel concessies zijn gedaan aan de Kroaten. Met name het voornemen van de JNA om heel Dalmatië te ontruimen roept vermoedelijk weerstand op. Zoals gesteld is de verplichting hiertoe niet expliciet in het betreffende akkoord opgenomen. De JNA-bevelhebber in Kroatië die namens de JNA de onderhandelingen met Kroatië heeft gevoerd, de plv commandant van het Vijfde Militaire District Raseta, verklaarde echter gisteren dat de JNA bereid is tot de terugtrekking uit Dalmatië. Ook de opheffing van de blokkade van Zadar, een belangrijk doel van de Servische nationalistische beweging, wijst in die richting.

Dit is zeer opmerkelijk, omdat de JNA-top tot dusverre had volgehouden slechts bereid te zijn zich terug te trekken uit de gebieden die niet door Serviërs worden gedomineerd. Met de gemelde opstelling lijkt Raseta zich te distantiëren van het Servische streven naar annexatie van de Krajina, een Servische enclave in Dalmatië. Ook de gemelde aanvallen van Servische milities in Slavonië lijken te ondersteunen dat aan Servisch-nationalistische kant bezwaren tegen het akkoord bestaan. Dit toont overigens eens te meer aan dat autonome gewapende groeperingen in staat zijn een bestand waarmee zij niet instemmen, te doorkruisen.

Ook Kroatische politici hebben twijfels uitgesproken over het akkoord. Deze hebben zowel betrekking op het feit dat de Kroatische onderhandelaars niet hebben gestaan op het vertrek van de JNA uit heel Kroatië, als op de bepaling in de overeenkomst dat de JNA zich uit Zagreb en Dalmatië mag terugtrekken met meeneming van alle verplaatsbare materieel en uitrusting. Zij verkondigen de

mening dat de JNA het materieel zou moeten achterlaten als vergoeding voor de door de JNA aangerichte schade en als onderpand tegen hernieuwde gevechtshandelingen. De Kroatische vice-premier Tomac erkende dat het akkoord nadelige elementen bevatte, maar wees erop dat het alternatief een militaire nederlaag en vele slachtoffers onder de burgerbevolking zou zijn geweest. Hiermee bevestigt hij in feite opnieuw dat Kroatië militair niet opgewassen is tegen de JNA.

Overigens is nog vermeldenswaard dat de terugtrekking van de JNA uit Zagreb ook nog een onzekere factor vormt. Weliswaar is in het jongste akkoord overeengekomen dat een kazerne in deze stad uiterlijk aanstaande zaterdag zal zijn ontruimd, maar er wordt geen gewag gemaakt van de andere (grootste) kazerne in Zagreb. Hoewel Raseta gisteren benadrukte dat de JNA Zagreb volledig wil ontruimen, moet worden vastgesteld dat hierover dan nog nadere overeenkomsten zullen moeten worden gesloten.

Federale overheden

Gezien de tegenstelling tussen de opstelling van Raseta en het streven van de Servische nationalistische presidenten is de houding van het pro-Servische federale (romp)presidium, dat zichzelf beschouwt als de opperbevelhebber van de JNA, van groot belang. Dit heeft gisteren laten weten het in Kroatië bereikte akkoord te aanvaarden. Tevens werd bekend gemaakt dat op verzoek van de legertop "nieuwe instructies" aan de JNA zijn gegeven. Nadere gegevens omtrent deze instructies werden niet gegeven. Het is echter opvallend dat het initiatief is uitgegaan van de defensietop (vermoedelijk federaal minister van Defensie Kadujevic), die daarmee kennelijk het gezag van het romppresidium erkent.

Internationale vredesinspanningen

Vandaag zal in het kader van de EG-vredesconferentie in Den Haag nieuw overleg plaatsvinden tussen Kadujevic en de presidenten van Kroatië en Servië, Tudjman en Milosevic. Laatstgenoemde heeft echter reeds aangekondigd niet te willen spreken over het jongste bestand in Kroatië. Daarbij werd het reeds eerder door hem gehanteerde argument aangevoerd, dat Servië niet bij de strijd in Kroatië is betrokken. Het is denkbaar dat Milosevic van mening is dat het betreffende bestand niet in het belang is van de Servische nationalistische presidenten.

Slovenië

De Oostenrijkse minister van Buitenlandse Zaken Mock heeft gesteld dat de sinds enkele dagen gedistribueerde Sloveense paspoorten door de Oostenrijkse grenscontrole worden behandeld "alsof het Joegoslavische papieren zijn". Hij stelde dat dit neerkomt op een feitelijke erkenning van Slovenië. Tevens wees hij erop dat de aankondiging van de EG enkele dagen geleden dat het handelsakkoord met Joegoslavië moet worden omgezet in overeenkomsten met individuele republieken, ook een de facto erkenning van hun soevereiniteit vormt. Zoals bekend is Oostenrijk een groot voorstander van diplomatieke erkenning van Slovenië en Kroatië.

Conclusie/voorzicht

Hoewel het gisteren gemelde akkoord in Kroatië heeft geleid tot een afname in de gevechten, zijn er inmiddels toch weer meldingen van gewapende botsingen in de omstreken delen van Kroatië. Bij alle strijdende partijen blijken bezwaren te bestaan tegen onderdelen van het betreffende akkoord. De mogelijkheid van een verdere escalatie in de vijandelijkheden lijkt nog steeds groter dan de kans dat het bestand een duurzame basis legt voor succesvolle onderhandelingen over een politieke oplossing voor de tegenstellingen in Kroatië.